

Ivan DUMINICA

UN NOU IZVOR PRIVIND ISTORIA SATULUI CIOC-MAIDAN, RAIONUL COMRAT

Rezumat

Un nou izvor privind istoria satului Cioc-Maidan, raionul Comrat

În articolul prezent, pentru prima dată este introdusă în circuitul științific o sursă necunoscută despre istoria satului Cioc-Maidan. Documentul a fost depistat în Arhiva Națională a Republicii Moldova. Sursa, care este numită drept „Monografie a comunei Cioc-Maidan”, are un volum de 4 pagini dactilografiate. Analiza documentului a arătat că acesta a fost întocmit în ianuarie 1943 și a fost pregătit de către administrația locală ca o referință informativă, care mai târziu era trimisă la Prefectura județului Tighina. Deja acolo, pe baza acestei și a altor informații primite de la celelalte sate ce intrau în raza județului Tighina, a fost alcătuită așa-numita „Monografia județului Tighina”, care apoi a fost trimisă la Chișinău, iar de acolo – la București. Documentul prezentat include informații geografice (se descrie localizarea geografică a satului, specificul peisajului său, amplasarea străzilor, climă, râuri, floră și faună), istorice (sunt date legende despre formarea satului, care dezvăluie originea numelui localității, componența etnică și religioasă a populației) și etnografice (haine, economie, mod de viață, tradiții și obiceiuri, folclor).

Cuvinte-cheie: Basarabia, Bugeac, Cioc-Maidan, găgăuzii, bulgarii.

Резюме

Новый источник по истории села Чок-Майдан Комратского района

В представленной статье впервые вводится в научный оборот источник по истории села Чок-Майдан. Документ был обнаружен в Национальном архиве Республики Молдова. Анализ источника под названием «Монография коммуны Чок-Майдан», объемом в 4 машинописных страницы, показал, что он был составлен в январе 1943 г. и был подготовлен местной администрацией в качестве информативной справки, которая была позже направлена в префектуру жудеца Тигина. Уже там, на основе этих и других сведений, поступивших из остальных сел указанного жудеца составлялась так называемая «Монография жудеца-Тигина», которую затем отправили в Кишинев, а оттуда в Бухарест. Представленный документ включает данные географического (описываются географическое расположение села, особенности его ландшафта и улиц, климат, реки, флора и фауна), исторического (приводятся легенды, рассказывающие об образовании села, раскрывающие происхождение его названия, этнический и конфессиональный состав насе-

ления) и этнографического (одежда, хозяйство, быт, традиции и обычаи, песенный фольклор) характера.

Ключевые слова: Бессарабия, Буджак, Чок-Майдан, гагаузы, болгары.

Summary

A new source concerning the history of Chok-Maidan village (Comrat district)

A new source concerning the history of Chok-Maidan village (Comrat district) is introduced into the scientific circulation. The document, named as “The monography of Chok-Maidan village community”, was found in the National Archive of the Republic of Moldova. It has a volume of four typewritten pages. The analysis of the document demonstrated that it was done by the local administration in January, 1943, as an information sheet for Tighina prefecture. All such “monographs” were compiled in the Tighina prefecture for the so called “The monograph of Tighina county”, which was later sent to Chisinau, and then to Bucharest. The Chok-Maidan information sheet presents some geographical data (such as the localization of the village, landscape and streets features, climate, rivers, flora, and fauna), as well as historical (there were presented some legends of the village origin, its name, ethnic and confessional structure) and ethnographical data (wear, traditions, households, and folklore).

Key words: Bessarabia, Bugeac, Chok-Maidan, Gagauz, Bulgarians.

Satul Cioc-Maidan, r-nul Comrat, este o localitate din UTA Găgăuzia. Este una din puținele localități din Bugeac care încă nu are monografia proprie, care ar descrie istoricul înființării și dezvoltării ei de-a lungul ultimelor două secole. În perioada țaristă a fost întreprinsă prima și ultima încercare de a face un studiu general cu un caracter istorico-statistic asupra acestei localități. Așa, preotul-paroh Constantin Malai, în 1875, pe paginile revistei „Kishinevskie eparhialnyie vedomosti”, a publicat trei articole ce țin de istoricul și starea religioasă a Cioc-Maidanului [11].

Noi la rândul nostru am depistat în Arhiva Națională a Republicii Moldova încă un izvor prețios, care poate fi folosit în elaborarea unei monografii a Cioc-Maidanului. O să menționăm din start că varianta prescurtată a acestui izvor deja a fost publicată de noi în anul 2016 pe paginile „Revistei de Etnolo-

gie și Culturologie”, tot acolo am descris detaliat cauzele alcătuirii acestui document, care a făcut parte din așa-numita „Monografia județului Tighina”, ce a fost alcătuită la solicitarea autorităților din București [vezi mai detaliat în: 9].

Documentul a fost alcătuit de către autoritățile locale și ulterior trimis la Prefectura județului Tighina. Izvorul conține 4 pagini de text dactilografiate. Alcătuitorul, numele căruia nu îl cunoaștem, a folosit ca sursă de inspirație registrele bisericești ce se păstrau în lăcașul sfânt din comună, cartea preotului cărturar Mihail Ceachir despre istoria găgăuzilor, dar și memoriile oamenilor vârstnici. Materialul este despărțit în zece puncte, în care autorul descrie landsaftul Cioc-Maidanului, sunt prezentate date climatice, aflăm despre flora și fauna care se întâlnește în raza comunei. Se arată construcția caselor și se descriu principalele străzi. Conform autorului, satul „...are o așezare modernă, după modelul satelor nemțești” [1, f. 656]. Aflăm că în această perioadă clădirile erau construite din chirpici în întregime, fiind acoperite în cea mai mare parte cu țiglă roșie și câteva cu șindrilă, fier sau stuf. Fiecare locuință, precum și azi, avea curte și gradină.

Prezintă interes datele referitor la statistica componenței etnice a populației, conform căreia aflăm că în 1943 în Cioc-Maidan au locuit 4 154 de găgăuzi, 46 români, 7 bulgari, 5 ruși și 2 ucraineni [1, f. 656]. Marea majoritate a sătenilor (4 214) erau creștini ortodocși.

Autorul se oprește detaliat asupra subiectului înființării coloniei. Analizând registrele bisericești, ajunge la concluzia că Cioc-Maidanul este înființat în anul 1821 [1, f. 655]. Conform datelor oferite de oamenii vârstnici, denumirea localității provine din aceea că găgăuzii au înființat satul acolo unde ei spuneau că există „mai mult teren”. Această expresie în limba găgăuză sună ca „Cioc-Maidan” [1, f. 655].

Datele pe care ni le oferă izvorul publicat sunt importante și prin faptul că ajută la datarea înființării unor instituții din localitate. Așa, de exemplu, aflăm că biserica a fost construită și sfințită în data de 12 iunie 1861. Tot în acest an a fost deschisă o școală, iar în 1878 în Cioc-Maidan și-a început activitatea a doua instituție de învățământ primar. În 1909 a fost construit un nou local al primăriei [1, f. 657].

Este descris detaliat portul tradițional al găgăuzilor din Cioc-Maidan. Așa, de exemplu, aflăm că bărbații poartă pantaloni și haine de casă, iar iarnă – mașini (pantaloni din cojoc) și cojoace din piele de oaie. De asemenea, pe cap poartă aproape majoritatea atât iarna, cât și vara căciuli de oaie cu vârful ascuțit. La rândul lor, femeile poartă, de obicei, rochii foarte lungi cu multe încrețituri la poale și strânse la

mijloc, iar pe cap au o broboadă. Îndeobște, bărbații din Cioc-Maidan sunt caracterizați ca buni gospodari și familiști „și duc în căminele lor o viață liniștită, petrec în sânul familiilor fără a se manifesta în public” [1, f. 657].

Monografia comunei Cioc-Maidan

Așezarea. Comuna Cioc-Maidan, formată dintr-un singur sat, cu același nume, este așezată cam la 60 de km est de Prut și 90 km vest de Nistru, în partea de nord a câmpiei Bugeacului, și la circa 140 km nord de Dunăre. La est, la 3 km de sat curge pârâul Lunguța, iar la vest, la 6 km curge pârâul Lunga, ambii afluenți ai râșorului Ialpug. Sate sau târguri învecinate cu comuna sunt: la est, la 10 km târgul Romanești și satul Abaclia, la nord, 20 de km comuna Cimișlia, la vest – orașul Comrat, iar spre sud – satul Bașcalia la 6 km și Avdarma la 12 km.

Satul se întinde pe un podiș, al cărui nivel e ceva mai jos decât dealurile dinspre sud, dar mult mai ridicat față de nivelul văilor Lunga și Lunguța, putând fi considerat la o altitudine de 150 de m față de nivelul mării. Podișul pe care e așezat satul coboară treptat spre sud până ajunge la un nivel de 100 m față de nivelul mării. Dealurile cele mai ridicate sunt, spre sud-vest, dealurile Bașcaliei, având o altitudine de 250 m; spre vest, terenul coboară cam la fel cu cel din partea de sud până în valea Lunguța, spre nord se menține în prelungire, circa 20 de km coborând alternativ spre vest către Ialpug și spre est către Cogâlnic, până la satul Cimișlia, unde coboară abrupt, la vreo 80 de m altitudine; spre est terenul coboară până la pârâul Lunguța treptat, pe o lungime de 3 km. Satul nu poate fi observat de la o mai mare distanță, decât din partea de vest, unde are o deschizătură mai largă, putând fi observat de la o distanță de 500 m, iar dinspre sud, de la o distanță de 1 km. Cea mai frumoasă priveliște a satului o oferă dealul Bașcaliei, de la o distanță de 1 km, sud-vest, de unde poate fi observat în întregime.

Prin mijlocul satului, izvorând la vreo 300 de m sud, din partea de nord al satului, curge pârâul cu același nume (Cioc-Maidan), dând naștere la o râpă, a cărei adâncime este în unele locuri de 10 m și care se pierde treptat către marginea de sud.

Comunicații are cu toate comunele dimprejur. De la vest vine drumul ce duce la Comrat, taie satul din partea de sud și înaintează mai departe către est, spre Romanești; în partea de nord, pleacă, chiar de la barieră, două drumuri, unul direct către nord, spre Cimișlia, și altul către nord-vest, spre Căcur-Mengir¹; spre sud-vest, pleacă un drum către Bașcalia, din care, la o distanță la 1 km de sat, se desface apucând spre sud un alt drum, către Avdarma. Cea mai însemnată cale de comunicație este încă calea ferată, Bârlad–Romanești, ce ține de la Romanești, ce trece

chiar pe lângă limita de nord a satului.

Înfățișarea. Satul Cioc-Maidan se întinde în lungime, de la nord spre sud, începând de la linia ferată Bârlad-Romanești pe o distanță de 3,50 km, și pe o lățime de 1,50 km, având o suprafață de peste 5 km². De la nord spre sud, pleacă o stradă principală mergând paralel cu râpa, în partea stângă, și alta din același loc apucă spre vest, cotind apoi brusc spre sud, paralel cu râpa, în partea dreaptă a acesteia. Ambele merg până la extremitatea de sud a satului. Paralel cu străzile principale sunt și alte străzi secundare. Aceste străzi în lungime sunt întretăiate de altele în lățime, astfel încât satul pare a avea o așezare modernă, după modelul satelor nemțești. Clădirile sunt așezate de o parte și de alta a străzii care străbate satul în lungime, mai puțin a aceluia care le întretaie pe acestea. Clădirile sunt construite din chirpici în întregime, fiind acoperite în cea mai mare parte cu țiglă roșie, foarte puține cu șindrilă, fier sau stuf. Fiecare locuință are curte și grădină.

Clima și vegetația. Satul Cioc-Maidan, fiind așezat la extremitatea de nord a câmpiei Bugeacului, poate fi considerat un sat de stepă. Clima este excesiv continentală, cu caracteristică zonei stepelor. Vara călduri foarte mari până la 42 grade la soare și vânturi frecvente din toate direcțiile, iar iarna – geruri aspre cu o temperatură ce coboară până la minus 30 grade și crivățul bate cu toată puterea, neîntâlnind nici un obstacol. Satul, nefiind așezat în regiunea dealurilor mai înalte și a pădurilor, are de suferit influența specială a caracteristicii climei de stepă. Ploile cele mai frecvente sunt toamna, de la 15 octombrie – la 15 noiembrie, primăvara în a doua jumătate a lunii martie și în luna mai. În restul de timp, în majoritatea cazurilor e secetă. Zapada cade mai abundentă în luna februarie și, datorită terenului, podiș înconjurat de dealuri, zăpada se așterne într-o cantitate mai mare ca în împrejurimi, de unde și numele satului de Carlác, ceea ce în limba găgăuză înseamnă „loc cu zăpadă multă”. Primăvara, vara și toamna vânturile bat aproape din toate direcțiile; crivățul², băltărețul³, austrul⁴ și alt vânt dinspre nord-vest. Afară de băltăreț, toate celelalte vânturi care bat, aduc secetă.

Vegetație. În afară de arbori, vegetația este destul de abundentă. Dintre copaci, cel mai răspândit e salcâmul. Lipsa de arbori face ca ploile să cadă cu totul neregulat. Dintre pomii fructiferi cei mai numeroși sunt prunii corcoduși și nucii. Vița-de-vie este iarăși destul de răspândită, fiind vorba de viță hibrid. Cerealele cresc la fel ca în restul țării, dar mai priește secerii și grâului de primăvară numit „ulcă”. Legumele și zarzavaturile se cultivă iarăși ca și în restul țării.

Animalele. Cele mai răspândite animale sunt erbivorele și în special: oaia, calul, boul și capra; apoi

carnivorele: câinele, lupul, vulpea etc., precum și rozătoarele: iepurele și șoarecele. Boii și vacile sunt de culoare roșie, zis rasă olandeză.

Omul. Satul Cioc-Maidan numără în prezent 1925 capi de familie și 4 214 suflete, dintre care 2 154 bărbați și 2 060 femei. Sunt de statură potrivită, bine legați, au capul oval, rareori lungăreț. Culoarea pielii e brună cu oarecare nuanță roșcovană, iar părul castaniu. Femeile nu sunt tocmai frumoase, îmbătrânesc repede și se fac urâte. Bărbații poartă pantaloni și haine de casă, iar iarna mașini (pantaloni din cojoc) și cojoace din piele de oaie. Pe cap poartă aproape majoritatea atât iarna, cât și vara căciuli de oaie cu vârful ascuțit. Aspectul portului locuitorilor pare a fi bulgăresc. Femeile poartă, de obicei, rochiile foarte lungi cu multe încrețituri la poale și strânse la mijloc, iar pe cap poartă broboadă. Limba maternă a locuitorilor este limba găgăuză, locuitorii fiind în majoritate găgăuzi.

Locuitorii pe naționalități se prezintă astfel: găgăuzi 4 154, români 46, bulgari 7, ruși 5 și ucrainenii 2.

Ocupația de căpetenie a locuitorilor comunei este agricultura și creșterea vitelor, ceea ce însemnează că sunt în faza a doua a ierarhiei dezvoltării intelectuale. Agricultura se face în mod extensiv, neputându-se trece până în prezent la agricultura cu caracter intensiv. Populația minoritară a comunei este mult prolifică, însă, din cauza lipsei de igienă și a traiului primitiv, mortalitatea este destul de ridicată, de exemplu, în cursul anului 1942, din 263 născuți au decedat 103.

Starea sanitară. Bolile cele mai frecvente care bântuie comuna sunt: dizenteria și sifilisul.

Scurt istoric asupra comunei. Comentarii și date științifice. Date oficiale asupra întemeierii satului lipsesc. În registrele bisericești se pomenește în anul 1823 pentru prima dată de satul Cioc-Maidan și în anul 1824 de colonia Cioc-Maidan. Într-adevăr, colonizările în aceste locuri sau făcut treptat și, începând cu anul 1814, deci cu 2 ani mai târziu, după răpirea Basarabiei.

După datele istorice, locurile acestea, de la Tighina până la Cetatea Albă, Marea Neagră și Dunăre, fosta raia turcească a Benderului, au fost nelocuite. Elementul moldovenesc se retrăsese spre nord ca să iasă din raiaua turcească. Țarul Alexandru I, cunoscut pentru a-și crea simpatii în rândurile creștinilor de acolo, i-a ademenit pe mulți, făgăduindu-le aceste locuri din Basarabia de Sud, găsite nelocuite. Astfel au început colonizările, perindându-se ani de-a rândul. În documente (vezi cartea păr. Ceachir⁵), satele cele mai vechi de acest fel datează din 1814, iar cele mai noi – din 1821, ceea ce înseamnă că se oprise,

probabil, colonizările, datorită evenimentelor. Într-adevăr, în anul 1821 începe faimoasa mișcare de eliberare a Greciei și în Rusia se înființează Eteria. În orice caz, încetarea colonizărilor în acest an nu poate fi pusă decât în legătură cu evenimentele. Așadar, și satul Cioc-Maidan s-a întemeiat în perioada 1814–1821. Mai sigură e dată de 1821⁶. Preotul Enciu Sava, de la 1823, atât după familie, dar și după scrisul curat românesc din registre, este moldovean băștinaș. Chiar dacă a [a]vut o parohie și înainte de 1823, ea se prea poate să fi fost într-una din satele moldovenești vecine și ar fi consimțit singur să vină să-și facă apostolatul într-un sat de coloniști. Se poate ca el să fi fost trimis a[i]ci și ca pedepsit de organele bisericești ruse. Fapt este că starea civilă a satului pe vremea aceea era la preot și cele dintâi acte sunt de la 4 ianuarie 1823, în registrul de născuți (în limba română). Faptul că preotul Enciu Sava spune într-un loc „satul Cioc-Maidan” (în 1823) și apoi colonia Cioc-Maidan (în anul 1824) dovedește că abia venise în anul 1823 și nu se edificase complet cu situația⁷.

Desigur, la început satele de coloniști au fost numite cu cuvântul „Colonie” în loc de sat. După numărul născuților și morților din anul 1823, care se ridică la: 8 născuți, 2 cununați și 2 morți, bănuim ca numărul familiilor n-ar fi fost mai mare de 25-30. În legătură cu denumirea satului există o legendă care pare a avea un sâmbure de adevăr. Bătrânii povestesc că satul ar fi fost întemeiat de către coloniști aduși din Dobrogea. Coloniștilor care au venit în aceste locuri li s-a dat o suprafață de câteva mii de ha, cuprinse între Lunguța la est și Lunga la vest.

Au fost aduși a[i]ci, un număr de familii fiind amestecați bulgari și găgăuzi. Odată ajunși pe moșia destinată lor, au fost lăsați liberi să-și aleagă loc pentru sat. În alegerea acestui loc au fost păreri deosebite: bulgarii au fost de părere să facă satul pe locul unde e azi comuna Bașcalia, pe câtă vreme găgăuzii spuneau că pentru sat trebuie „mai mult teren”. Din cauza neînțelegerilor de această chestiune, găgăuzii s-au despărțit de bulgari, pe care i-au lăsat deoparte (Bașca) și au venit de au făcut satul a[i]ci unde au găsit ei că e mai mult teren (Cioc-Maidan). Denumirea satului Bașcalia vine de la vorba (Bașca), cum li se spunea când s-au despărțit de restul coloniștilor, iar numele comunei Cioc-Maidan vine de la același cuvânt găgăuzesc, care înseamnă mult teren, așa cum doreau ei când s-a întemeiat satul. Legenda auzită de la un bătrân de 80 ani, mort în anul 1934, și culeasă de învățătorul Nicolae Ciomaga. Satului îi mai spune Carlâc (însemnează loc cu zăpadă multă). Această denumire e mai nouă, căci, dacă ar fi fost mai veche, era și numele oficial al satului. Denumirea de Carlâc s-a dat de către locuitori pentru că într-adevăr, din

cauza unei altitudini mai mari, totdeauna iarna vine cea dintâi zăpadă și este mai abundentă față de comunele dimprejur.

Instituiții și așezăminte. Din analele bisericești și din darea de seamă despre biserică, lucrare scrisă în limba rusă în 1909, reiese că biserică a fost construită și sfințită în anul 1861, iunie 12⁸. Analele pomenesc că în anul 1909 a slujit la biserică din comună un preot, un cântăreț și o prescorniță. Slujitorii bisericești erau plătiți de sat având preotul 550 ruble pe an, cântărețul 150 ruble și prescornița 50 ruble. Biserica avea ca avere 120 desetine 280 stânjeni pătrați. Cărțile religioase sunt scrise cu litere chirilice. Comuna număra 4 214 credincioși, toți sunt ortodocși. Din scriptele bisericești nu se amintește nicăieri de secte religioase.

Comuna are 2 (așezăminte) școli, una așezată în partea stângă a râpei și în partea de sud a satului, iar cealaltă în partea dreaptă a râpei și sud-vest a comunei. Școala din partea dreaptă a râpei a fost construită în anul 1861 din dania locuitorilor. Cealaltă școală din partea stângă a fost construită în anul 1878. Din lipsă de arhivă nu se poate cunoaște cine a fost primul învățător, din spusele bătrânilor reiese că la 1863 școala era frecventată de 13 elevi. Printre absolvenții acestei școli și care face mândria satului este profesorul universitar Mihul Constantin⁹, născut în Cioc-Maidan în anul 1902.

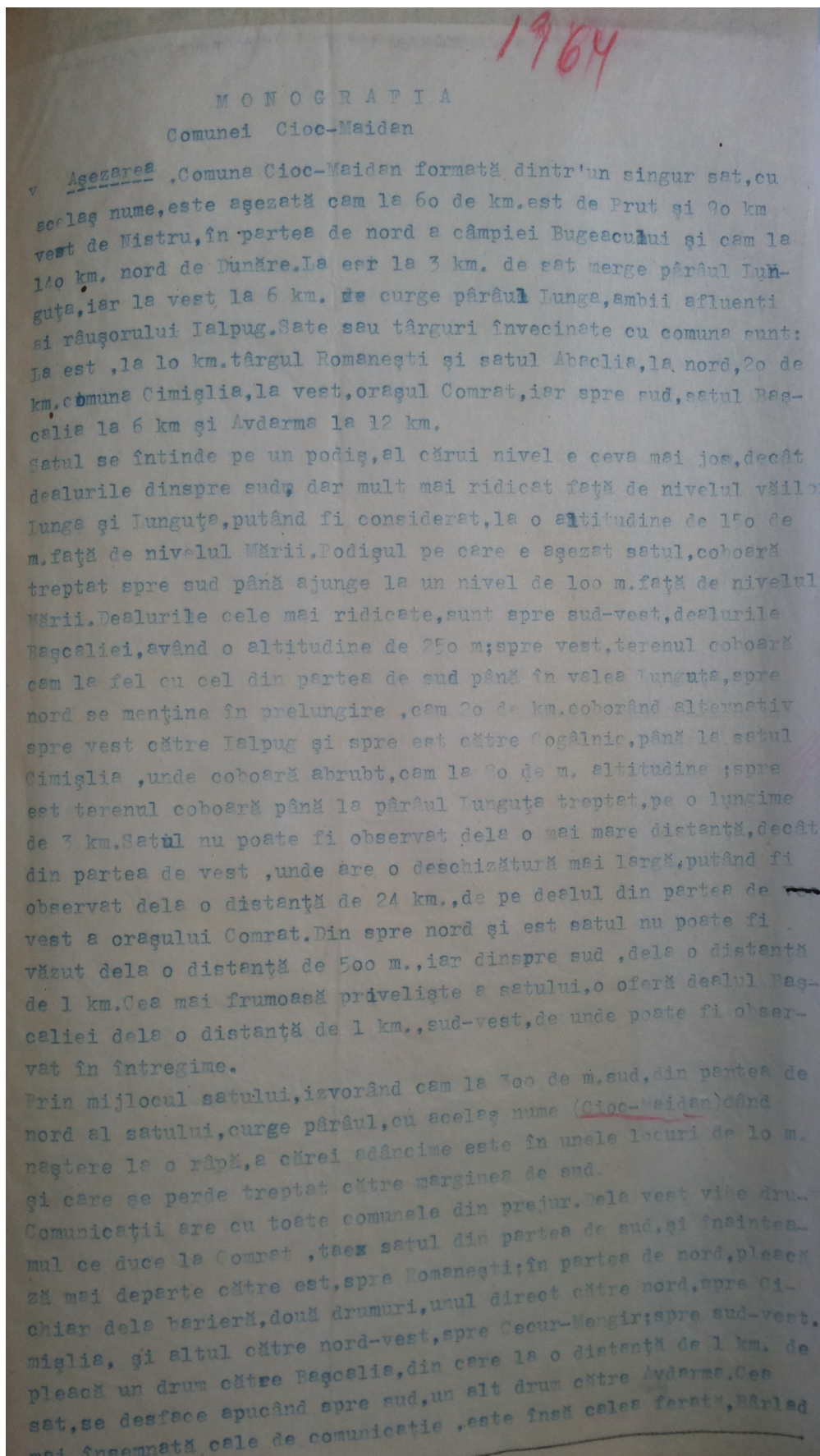
Administrația. Localul primăriei din această comună a fost construit în anul 1909, staroste fiind pe atunci Caraman Teodor, iar pisar Nicolae Ichizli.

Viața de familie. Locuitorii își duc în căminele lor o viață liniștită, petrec în sânul familiilor fără a se manifesta în public. Trăiesc cu toții într-o singură încăpere, deși au case cu suficiente încăperi. Cu toate că au posibilități materiale, sunt îmbrăcați foarte prost. În ce privește gospodăria, la bărbați se observă că ar avea mai dezvoltat spiritul gospodăresc. De aceea orice gospodărie privită de afară are un aspect frumos. Intrând însă în casă, constați că femeii îi lipsesc aproape complet spiritul de gospodărie. Paturi de lut pe care e așternută o rogojină, pe jos paie, iar copiii șed după sobă. La masă șed jos și mănâncă de pe mese mici și rotunde. Locuitorii sunt foarte economi. Toate obiceiurile localnicilor au caracter turcesc, chiar cântecele, melodia lor, se observă influența turcă.

Semnătura: Notar [indescifrabil].

Ștampilă: România, Județul Tighina, Primăria comunei Cioc-Maidan.

[Sursa: 1, ff. 654-657].

Prima fila a manuscrisului, ce conține istoria comunei Cioc-Maidan, anul 1943
(Arhiva Națională a Republicii Moldova. Fondul 112, inventarul 1, dosarul 1616, fila 654)

Note

¹ Actualul sat Ciucur-Mingir, raionul Cimișlia.

² Crivăț – vânt puternic și rece care suflă iarna dinspre nord-est, aducând scăderea temperaturii, mai rar vara, aducând un aer dogoritor [7].

³ Băltăreț – vânt cald și umed care suflă dinspre miazăzi [7].

⁴ Austru – vânt din sud sau sud-vest, vara mai ales secetos și păgubitor pentru culturi, iarna bogat în ploaie și zăpadă [7].

⁵ Se are în vedere cartea părintelui Mihail Ciachir editată în limba română „Istoria găgăuzilor din Basarabia” (Chișinău, 1933) și găgăuză „Besarabiyalı gagauzların istoriyası” (Kișinêu, 1934).

⁶ Ultimele cercetări au arătat că satul Cioc-Maidan și-a luat ființă în anul 1809. În 1821, din cauza că pământurile lor erau aproape de cele ale moșierilor, imigranții părăsesc întinderea Cioc-Maidan și se stabilesc în vâlceaua Karlák, păstrând numele coloniei precedente [8, p. 300].

⁷ Preotul Iancio Savov (Sârbu) este născut în anul 1757, a fost sârb de origine. În 1791 a fost numit preot într-o localitate din ținutul Fălciu, iar în 1805 transferat în Capaclia, ținutul Codru. La data de 8 iunie 1814 trece la biserica din Cioc-Maidan. Oficia slujbe și în anul 1825 [5, p. 29, 438].

⁸ Această dată se confirmă prin izvoarele de arhivă [2, f. 47].

⁹ Constantin Mihul a fost un fizician român. S-a născut în satul Cioc-Maidan pe data de 18 decembrie 1897. A fost botezat la 7 ianuarie 1898 în biserica „Înălțarea Sfintei Cruci” din Cioc-Maidan. Nașii de botez au fost cetățeanul de onoare prin ereditate Porfiri Constantin Malai și doroanța Ecaterina Ioan Slobodeanicova [4, ff. 111v.-112]. Despre familia lui Constantin Mihul am găsit următoarea informație: tatăl lui, Alexandru Constantin Mihul era psalmist (cântăreț) bisericesc. El s-a născut la data de 16 iulie 1866 într-o familie preoțească din Criuleni, județul Orhei. În 1888 absolvă Seminarul Teologic din Chișinău. La 17 noiembrie 1895 este numit psalmist la Cioc-Maidan, județul Tighina. Predă Legea Domnului (din 27 noiembrie 1909) în Școala Ministerială nr. 1 din Cioc-Maidan. Alexandru Mihul se stinge din viață în februarie a anului 1920. Pe mama lui Constantin o chema Valentina. S-a născut la 22 decembrie 1874. Era fiica lui Constantin Ostrovsoi, funcționar de clasa a XII (gubernskiy sekretar). În afară de Constantin, Alexandru și Valentina, mai creșteau un băiat, Victor (născut la 11 august 1902), și o fiică, Larisa (născută la 18 martie 1910). Ultima în 1922 făcea studiile la Școala Eparhială de Fete din Chișinău [2, ff. 49v.-50; 3, ff. 463v.-464].

Așadar, în Cioc-Maidan, Constantin Mihul a făcut studiile în școala primară (1903–1907). În perioada anilor 1907–1913 frecventază Școala Spirituală din Chișinău, iar în anii 1913–1918 – Seminarul Teologic din Chișinău. După absolvirea seminarului, C. Mihul este admis la Facultatea de Științe (secția de Științe Fizico-Chimice) a

Universității din Iași. În 1921 susține examenul de licență, fiind numit (la 1 octombrie 1921) asistent în cadrul Facultății de Științe. În perioada 1924–1928 face doctorantura la Universitatea din Nancy (Franța). Obține titlul de doctor în fizică. În anul 1931 este avansat ca conferențiar, iar din 1941 este numit profesor titular, până în 1968, când devine profesor consultant. A fost primul decan al Facultății de Fizică, a deținut funcția de prorector al Universității „Al. I. Cuza”, a fost și șef de catedră. În activitatea de cercetare științifică se remarcă prin inițierea și dezvoltarea unor domenii noi: spectroscopie și fizica plasmei. Se stinge din viață la Iași în data de 6 august 1986 [6].

Referințe bibliografice / References

1. Arhiva Națională a Republicii Moldova (ANRM). F. 112 (Prefectura județului Tighina, subprefecturile plaselor (preturilor), și comunele subordonate), inv. 1, d. 1616.
2. ANRM. F. 208 (Consistoriul Duhovnicesc din Chișinău, 1832–1940), inv. 10, d. 146.
3. ANRM. F. 208 (Consistoriul Duhovnicesc din Chișinău, 1832–1940), inv. 10, d. 158.
4. ANRM. F. 211 (Registrele metrice ale parohiilor guberniei Basarabia), inv. 2, d. 401.
5. Cerga A. Bisericele Basarabiei. Dicționar enciclopedic. Vol. II. Chișinău: Tipografia Centrală, 2016. 758 p.
6. Constantin Mihul. In: <http://150.uaic.ro/personalitati/fizica/constantin-mihul/> (vizitat 30.03.2018).
7. Dicționar explicativ al limbii române. In: <https://dexonline.ro/> (vizitat 30.03.2018).
8. Duminica Iv. Coloniile bulgarilor în Basarabia (1774–1856). Chișinău: Lexon-Prim, 2017. 384 p.
9. Duminica Iv. „Monografiile” comunelor plasei Comrat, județul Tighina, din 1943 (I). In: *Revista de Etnologie și Culturologie*. Vol. XX. Chișinău, 2016, p. 68-78.
10. Duminica Iv. „Monografiile” comunelor plasei Comrat, județul Tighina, din 1943 (II). In: *Revista de Etnologie și Culturologie*. Vol. XXI. Chișinău, 2017, p. 102-105.
11. Малай К. Приход Чок-Майдана Бендерского уезда. In: *Кишиневские епархиальные ведомости*, 1875. № 20, p. 734-746; № 22, p. 830-843; № 24, p. 908-912. / Malay K. Prihod Chok-Maydana Benderskogo uезда. In: *Kishinevskie eparhial'nyie vedomosti*, 1875. № 20, p. 734-746; № 22, p. 830-843; № 24, p. 908-912.

Ivan Duminica (Chișinău, Republica Moldova). Doctor în istorie, Centrul de Etnologie, Institutul Patrimoniului Cultural.

Иван Думиника (Кишинев, Республика Молдова). Доктор истории, Центр этнологии, Институт культурного наследия.

Ivan Duminica (Chisinau, Republic of Moldova). PhD in History, Center of Ethnology, Institute of Cultural Heritage.

E-mail: duminicaivan@yandex.ru